

ליקוט ועריכה:
שרון דודיק
דינה בן תורה

מצגת מקוצרת

תשפ"א

שאלות שראוי לשאול את עצמנו

1. האם הכרחי לקיים מבחן או שניתן ואף רצוי להעריך בדרכים חלופיות?

2. מה אני מבקש לבדוק? [ידע, מיומנות, חשיבה]

3. עד כמה יש לי אמון בתלמידיי? האם אוכל להגביר את תחושת האמון באמצעות אירוע ההערכה הזה?

4. כיצד אעריך את התשובות של התלמידים? איזה מחוון עליו לייצר?

5. אלו התאמות מגיעות לתלמידים ואילו התאמות עליו לעשות בהתאם לכך?

6. האם לכל התלמידים יש סביבה שקטה ונעימה להיבחנות? האם לכולם יש מחשב או שעליו להתאים את ההערכה גם לטלפון נייד?

7. אלו כלים דיגיטליים עומדים לרשותי מבחינת ידע ויכולת לפתור בעיות בזמן אמת? [חשוב להעביר פיילוט בין חברי הצוות כדי לאתר תקלות אפשריות]

להבין זה לבצע / ד"ר יורם הרפז

ח"י ביצועי הבנה

להציג ידע	לפעול על ועם ידע	לבקר וליצור ידע
לבטא ידע במילים שלך	לפרק ידע לגורמים	להצדיק ולנמק ידע
להסביר ידע	לאחד ידע לתמונה גדולה	לגלות בעיות או מתחים בידע
להמציא פרשנויות לידע	ליישם ידע על הקשרים חדשים	לשאול שאלות על ידע
לבנות מודל לידע	להביא דוגמה, להמציא מטפורה, להשוות, לעשות הבחנה	לחשוף הנחות יסוד של ידע
לייצג ידע בדרכים מגוונות	לבצע הכללה מפריטי ידע	לנסח ידע סותר לידע
לתאר נקודות מבט שונות על ידע	לחזות תוצאות או השלכות	ליצור ידע על בסיס ידע של ידע

- ידיעה אינה הבנה. בידיעה יש זכירה של פריטי ידע, ואילו בהבנה אדם מסוגל לחשוב עם הידע. האדם הולך "מעבר למידע הנתון".
- ביצוע הבנה משמעו יישום מושג / עיקרון / רעיון בהקשר שונה מזה שבו הוא נלמד. ביצוע כזה נקרא "העברה".
- ביצוע הבנה הוא יעד חשוב של ההוראה.
- ללמד חשיבה = ללמד לשם הבנה.
- במילה "הבנה" כלולות כל מיני הבנות.
- ביצועי הבנה בונים את ההבנה באמצעות סדרה של התנהגויות קוגניטיביות.
- הביצועים - הם ההבנה. הם אינם משקפים הבנה. הם ההבנה עצמה.
- ההבנה היא "התמצאות".

רעיונות לביצועי הבנה קצרים בתוך השיעור עם / בלי מסך (או בחירה)

במהלך שיעור

(בעל פה, בכתיבה בצ'ט, בקובץ שיתופי, בקבוצת הוואטסאפ...)

- לנסח שאלה על טקסט / על השיעור / על הנושא
- לגלות בטקסט דילמה / קושי / בעיה / סתירה
- להציג את הצד השני של דעה מסויימת, כולל הנימוק
- לתת דוגמה
- ליצור תרשים זרימה
- לנסח תוצאה צפויה
- לכתוב סוף אחר לסיפור
- להכליל או לפרק לגורמים
- שאלת עמ"ר (ערך, מעורבות, רלוונטיות)
- לחבר את הנושא לאקטואליה
- להסביר במילים שלך
- לבטא מסקנה בדרך גרפית (איור, כרזה, תרשים...)

הגשת תוצר לאחר השיעור

- לבנות מודל
- לצלם תמונה המבטאת...
- לנסח שאלות שיובילו דיון בשיעור הבא
- ליצור כרזה / ציור / איור המבטא...
- לראיין דמויות מסויימות
- לערוך סקר בקרב בני משפחה על משהו שעלה מתוך הידע
- להעלות שאלה לדיון בארוחה משפחתית ולכתוב מסקנות

סל פתרונות לבחינה מרחוק

התאמות לימודיות

- לקחת בחשבון גם מהירות הקלדה!
- לוודא שהתייחסנו אליהן, תוספת זמן, מבחן מותאם וכו'.
- באירועי הערכה שאינם בחינה, ניתן לתאם ציפיות בנוגע להתאמות כגון שגיאות כתיב - אם ניתן זמן מספק, יש להגיה את המסמך.

חרדת בחינות

למורה יש כוח עצום בהפחתת הלחץ והחרדה - להרגיע, לתווך, לתמוך, להיות נוכחים.

- תרגילי הרפייה ושיחת עידוד, תיאום ציפיות, שקיפות בנוגע לציון ולזמנים.
- מתן תמיכה טכנית-לימודית-רגשית במהלך הבחינה.
- אין צורך להרבות במבחנים מרחוק!!!
- לדיוק לעצמנו היטב מה הכרחי כבחינה ומדוע, ומה לא.
- בחינה עם חומר פתוח או עם דף עזר שנכתב על ידי המורה.
- המבחן הופך לסימולציה בלבד, הציון נשאר "לשימוש פנימי".

סל פתרונות לבחינה מרחוק

ניסוח שאלות

- לשאול שאלות עם נופך אישי.
- לא לשאול שאלות שהתשובה עליהן ניתנת להעתקה כלשונה ברשת או מספר לימוד.
- לאפשר בחירה היכן שרק ניתן, כך תלמידים יבחרו שאלות שונות.
- לנסח שאלות עמ"ר, שאלות חשיבה מסדר גבוה, הדרגתיות בדרגות הקושי.
- ניתן להתנות מעבר לשאלה אחרת רק לאחר שענו על שאלה קודמת.
- לבקש הוכחה, נימוק.

משך הבחינה

- להקציב זמן, ולקחת בחשבון ניתוקי רשת למשל.
- לתת זמן מספיק גם לתקלות וגם לשאילת שאלות שלהם (ולמענה של המורה)

תזמון הבחינה

- לברר עם התלמידים נקודת זמן אפשרית (בבוקר? בערב? מתי יש מחשב פנוי בבית, מתי יש שקט יחסי בבית?)
- לבדוק האם ניתן לתת שתי נקודות זמן.

סל פתרונות לבחינה מרחוק

שליחת התשובות

- לוודא שהתלמידים יודעים להשתמש בפלטפורמה (ילקוט / דיגיטלי / מוודל / וואטס אפ...)
- אם שולחים בכתב יד - לדרוש כתב יד קריא. לאפשר גם הקלדה אם ניתן.

בעיות תשתית

(למשל ניתוקי רשת,

היעדר מחשב)

- לתת מספיק זמן להשיב.
- להיות זמינים לבעיות ולקשיים.
- שליטה בתוכנה שבאמצעותה אנחנו בוחנים.
- הקשבה למצוקת תלמידים.

העתקה ממקור אחר

(למשל - חברים, אינטרנט)

- תיאום ציפיות, בניית אמון, ציון אמור לשקף גם קשיים כדי שנוכל לעזור.
- ציון גבוה שאינו אמיתי - שולל מהתל' את הזכות לקבל עזרה מהמורה לקראת אירוע הערכה מורכב יותר.
- ניסוח שאלות מתוחכם, כמה גרסאות לשאלון, ערבול שאלות.
- תוכנה שמונעת מעבר בין מסכים, זום במקביל עם טלפון נייד.
- ראיון טלפוני אקראי בכל פעם עם קבוצה אחרת של תל' על התשובות שלהם (השלמה במבחן בעל פה).
- זום פרטי, כל תלמיד נכנס לזום בשעה מסוימת כדי להיבחן בעל פה.
- כתיבה בקובץ שיתופי - ניתן לראות אונליין מי כותב מה.

סל פתרונות לבחינה מרחוק

הימנעות של תלמידים - לא מגישים, מתייאשים, מוותרים מראש

- מיפוי מראש של התלמידים.
- שיחות מקדימות, שיחה תוך כדי בחינה.
- מתן הזדמנות לתקן.
- חיזוק תחושת המסוגלות.
- חלוקת הבחינה לחלקים, השמטת סעיפים, המרת חלקים מסויימים לבחינה בעל פה.
- דף עזר או חומר פתוח.

חשיבות אירוע ההערכה והמשקל

שלו (למשל בוחן לעומת מתכונת)

- לחדד את חשיבות אירוע ההערכה או את מטרתו.
- ככל שהאירוע יותר משמעותי, כך חשוב לתת מבחן דוגמה, הנחיות ברורות, עדכון בנוגע לסנקציות וכו'.

שליטה בכלים דיגיטליים

- רצוי להתנסות מול חבר צוות אחר.
- לוודא שיש לי שליטה בפלטפורמה / בכלי שבחרתי.

נוחות הבדיקה והמשוב

- להכין מחוון נוח ויעיל.
- לתת גם משוב מילולי שניתן ללמוד ממנו מה יש לשפר.
- לנסח גם שאלות שיש להן בדיקה אוטומטית.

סל פתרונות להערכה חלופית מרחוק

ניסוח שאלות

- לשאול שאלות עם נופך אישי.
- לא לשאול שאלות שהתשובה עליהן ניתנת להעתקה כלשונה ברשת או מספר לימוד.
- לאפשר בחירה היכן שרק ניתן, כך תלמידים יבחרו שאלות שונות.
- לנסח שאלות עם"ר, שאלות חשיבה מסדר גבוה, הדרגתיות בדרגות הקושי. לנסח שאלות שיש להן ערך מוסף, לא תשובה "לשם תשובה", לחבר את הידע לחיים, ליצור רלוונטיות של המשימה, לתווך את המשמעות שלה, לשם מה היא חשובה?
- ללוות את המשימה בדיאלוג ובמשוב מעצב / מסכם / גם וגם.

משך

המשימה

- להקציב זמן.
- לתת זמן מספיק גם לתקלות וגם לשאילת שאלות שלהם, לתיאום עם חברים.

תזמון

המשימה

- לגלות גמישות בזמני ההגשה בעיקר לנוכח מאפייני המשימה ומה היא מצריכה (למשל תיאום עם חברים).

סל פתרונות להערכה חלופית מרחוק

שליחת התשובות

- לוודא שהתלמידים יודעים להשתמש בפלטפורמה (ילקוט דיגיטלי / מוודל / וואטס אפ / תוכנה אחרת).
- אם שולחים בכתב יד - לדרוש כתב יד קריא.
- לאפשר גם הקלדה.
- לדבר על חשיבות ההתנסחות והתקינות הלשונית במשימה שאינה מבחן. נדרשת הגהה והקפדה על תקינות ועל אסתטיקה.

עבודת צוות ושיתוף פעולה

- למנוע מצב של ניצול הקבוצה כדי לא להתאמץ ע"י חלוקת תפקידים.
- לאפשר בחירה - ניתן לעבוד גם לבד או בזוג או בקבוצה.
- לתת כמה שאלות קבוצתיות וכמה אישיות באותה משימה.
- משימה קבוצתית צריכה להביא לידי ביטוי חוזקות שונות ולזמן ערך מוסף אחר.
- לתת ביטוי לעבודת הצוות גם במחווה.
- לענות על משוב בסוף המשימה.
- לכל אחד יש תפקיד אחר בקבוצה.

העתקה ממקור אחר

- למשל - חברים, אינטרנט
- תיאום ציפיות, בניית אמון.
- הפיכת הציין לתוצאה פחות רלוונטית, כלומר - לתוכן התשובה יש ערך פחות מאשר לתהליך ולמאמץ שהושקע (למשל: אי הגשה / העתקה = 0.
- הגשה מרושלת / חלקית / מזלזלת = 50. הגשה שניכרת בה חשיבה והשקעה, עשייה וניסיון = 100).
- לכל אחד יש תפקיד אחר בתוך תוצר קבוצתי!

סל פתרונות להערכה חלופית מרחוק

חשיבות אירוע ההערכה והמשקל שלו

- לחדד את חשיבות אירוע ההערכה או את מטרתו.
- ככל שהאירוע יותר משמעותי, כך חשוב לתת הנחיות ברורות, מחוון שקוף ובהיר, לתווך את החשיבות ואת הרלוונטיות ולתת משוב איכותי.

שליטה בכלים דיגיטליים

- רצוי להתנסות מול חבר צוות אחר.
- לוודא שיש לי שליטה בפלטפורמה / בכלי שבחרתי (למשל תוכנה מסויימת).

נוחות הבדיקה והמשוב

- להכין מחוון נוח ויעיל.
- לתת גם משוב מילולי שניתן ללמוד ממנו מה יש לשפר.
- להתייחס לתהליך יותר מאשר לתוצר.

תשתית למחווה כללית

לבחור רכיבים
לקבוע להם משקל אחוזי בשקלול
להתייחס לסטנדרט התשובה: גבוה, בינוני, נמוך

אחוזים	סטנדרט	הסבר	רכיב
	גבוה / בינוני / נמוך	מהו הידע שנדרש מהתלמיד לדעת? מהו התוכן של תשובתו? מושגים מקצועיים, תשובה שיש בה "מה".	תוכן
	גבוה / בינוני / נמוך	רצף הגיוני ומיטבי של תשובה. מבנה מותאם לשאלה, דרך המענה על השאלה.	מבנה
	גבוה / בינוני / נמוך	ניסוח, אוצר מילים, פיסוק, תקינות לשונית.	מבע
	גבוה / בינוני / נמוך	ארגון דף התשובה, סדר וניקיון, כתב קריא (לא בזלזול). ניכרת התייחסות לנמען.	אסתטיקה, סדר וארגון
	גבוה / בינוני / נמוך	מידת שת"פ בקבוצה, תרומה להצלחת המשימה, מעורבות, מנהיגות, אחריות כלפי הקבוצה, סיוע לאחרים.	שיתוף פעולה בקבוצה
	גבוה / בינוני / נמוך	חשיבה מקורית, רעיונות מיוחדים, ביצוע יצירתי.	יצירתיות וחשיבה מקורית
	גבוה / בינוני / נמוך	עמידה מול קהל, הצגת התוצר.	הצגת התוצר
	גבוה / בינוני / נמוך	היכולת להסביר את התשובה, להסביר כיצד הגעתי לפתרון (שיחה לאחר המבחן על שאלות אקראיות / על הטקסט)	"הגנה" על התוצר
	גבוה / בינוני / נמוך	התייחסות לתהליך ולתוצר, לקשיים, לפתרונות. מענה על שאלות מכוונות.	משוב עצמי

כלים דיגיטליים להיבחנות מרחוק

EXAM.NET

1. מערכת קלה לשימוש.
2. תל' לא צריכים להירשם.
3. רק שאלות פתוחות.
4. ניתן לעקוב אחר הנבחנים במהלך הבחינה.
5. שמירת ביניים של תשובות.
6. בדיקה דיגיטלית נוחה.
7. הפעלת הבחינה "נועלת" את שאר חלונות המחשב. ההפעלה במסך מלא בלבד.
8. יכולת שיתוף עם מורים אחרים.
9. חגיגות עד סוף 2020.

כלי מט"ח:

ילקוט דיגיטלי / הסטודיו שלי /
MYTESTBOX

1. סיסמת הזדהות אחידה ואבטחת מידע.
2. גיוון בדרכי תשאול.
3. בדיקה אוטומטית של שאלות סגורות.
4. בדיקה דיגיטלית נוחה.
5. מערכת לניהול הלמידה, פילוח דוחות שונים.
6. יכולת הטמעה של קובץ, סרטון וכו'.
7. שמירת ביניים של תשובות.

מוודל

1. העברת ציונים למשוב
2. מחולל שאלות / נתונים / ערבול תשובות
3. מתן הזדמנות נוספת
4. בדיקה דיגיטלית נוחה
5. מבחן נשמר לשנים הבאות
6. שמירת ביניים של תשובות
7. גיוון בדרכי תשאול לרבות הטמעה של קובץ, סרטון וכו'.
8. ניתן להגיש במגוון קבצים (סריקת דף, הקלדה, צילום תמונה)

גוגל פורם

1. מערכת קלה לשימוש. תל' לא צריכים להירשם.
2. אין יכולת לשמור תוך כדי עבודה (נפילת מחשב / אינטרנט...)
3. אין אבטחת מידע.
4. ניתן להטמיע סרטון, קובץ.
5. הקלדה בלבד.
6. נוחות מוגבלת במבחן ארוך.
7. מתאים יותר לבוחן קצר.

סדר פעולות מומלץ בבחינה מרחוק

הערכות צוותית:

- * תכנון מראש של השאלות ושל המחונן.
- * התנסות, הגדרת זמנים.
- * הערכות להתאמות לימודיות.
- * מינוי משגיחים.
- * מענה לתלמידים ללא מחשב + טלפון נייד.

שיחה מקדימה ותיאום ציפיות עם התלמידים:

- * אמון והפרת אמון
- * לשם מה? (מעבר לציון)
- * סנקציות במקרה של חשד להעתקה
- * אופציה: טופס התחייבות / אמנה / חוזה

הסבר מקדים ברור לתלמידים:

- * על הבחינה, מבנה, גרסאות, שאלות לדוגמה וכו'.
- * על מהלך הבחינה: למשל - מחשב + נייד ומצלמת נייד במקביל.
- על הכלי הדיגיטלי.
- * הדגמה - שאלה לדוגמה, מענה בכלי המסים.

במהלך הבחינה:

- * מענה לשאלות ולתקלות אונליין.
- * קשר עם תלמידים שצפויים להימנע או להתקשות במיוחד.

אחרי הבחינה:

- * בדיקה ומשוב בעלי ערך.
- * חשיבה על הזדמנות שנייה (על כל חלק / מהשאלות).

חוזרים שוב ושוב לשאלות שאנו חייבים לשאול את עצמנו

1. לשם מה אנחנו מעריכים?

2. לשם מה אנחנו שואלים?

3. לשם מה אנחנו מלמדים נושא מסויים?

4. לשם מה אנו זקוקים לציון?

5. לשם מה ניסחנו את השאלה באופן הזה ולא באופן אחר?

6. לשם מה _____ ?